

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' שמות י"ט טבת תשע"ט

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 598

פנינים יקרים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א, א) רוצה לומר הצדיקים אשר בשם ישראל מכונים, שהיא מדרגה גדולה, הבאים מצרימה. פירוש מאחר שהם במדרגה גדולה מהיכן בא להם זאת שנופלים לפעמים ממדרגה ובאים אל מצרימה רמז שבאים אל מדרגה קטנה, ואמר הכתוב את יעקב. פירוש בשביל יעקב דהיינו פשוטי העם הנקראים בשם יעקב בעבורם ההכרח שיפול ממדרגתו שיהא לו שייכות וחבור עם פשוטי העם כדי להעלותם אל הקדושה. דאלולי זאת לא היה שום שייכות להצדיק עמהם. (נעם אלימלך)

הבאים מצרימה (א, א) שמעתי ממורי (הבעש"ט) כי ענין גלות מצרים היה שחסר מהם הדעת שידעו להכריע שיש בורא אחד המחדש בטובו תמיד מעשה בראשית. עד שבא משה, ועל ידי הנסים שעשה נתפרסם בעולם שיש בורא אחד המחדש בטובו תמיד. אמנם בחינה דעת זה שנתגלה ביציאת מצרים היה דעת דנוקבא, אך דעת דדוכרא יתגלה לעתיד לבוא בכיאת המשיח. (תולדות יעקב יוסף)

ואלה שמות בני ישראל וכו' (א, א) הצדיקים הבאים תמיד בתוספת קדושה מפני שהם מצרימה-מצרים ודואגים תמיד על חסרונם בעבודתם. מפרש הכתוב מהיכן בא להם מדה זו? את יעקב לשון הכנעה ושפלות ועי"ז הקב"ה בא ושוכן עם האדם הנכנע והשפל. וכל שהוא דבוק יותר הוא נכנע יותר ודואג על חסרונו וכו'. (דודאים בשדה)

וירבו ויעצמו במאד מאד (א, ז) כפלות הלשון מאד מאד השווה לאמרת חז"ל (ברכות נד) בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוה מודה לו מאד מאד. הכוונה בזה לומר אף שבני ישראל היו תחת שעבוד גדול וחזק של מצרים בכל זאת נתחזקו ונתעצמו להודות לה' על כל מה שנעשה להם. (מתוך מהר"ש מבעלזא)

הבה נתחכמה לו וכו' (א, י) היצה"ר (מלך חדש) אומר לגונדא שלו פן ירבה בקדושה ואז יעלה נצוץ הקדושה מן הארץ ויהיה בטול חיותנו, ע"כ הבה נתחכמה להכניס בלב האדם לרדוף אחר ההבל ויהיה טורח לאסוף ממון וכן יבטל מעבודת ה'. (פתוחי חותם)

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרץ (א, יב) כתוב את אשר שלט האדם באדם לרע לו (קהלת ח, ט) באמצעות הענוי והצרות תתברר בחינת הטוב מהרע ותסמך אל חלק הטוב. וזהו כאשר יענו אותו, כן - כשעור הענוי היו מוציאים ומבררים חלק הטוב ומתרבה חלק הטוב וכן יפרץ. (אור החיים הק')

וימדרו את חייהם וכו' (א, יד) פרוש ובאור הכתוב, כי הגה הכתוב אומר איך שעל ידי גלות מצרים צריך האדם לשית עצות בנפשו לצעוק אל ה' בתפלה ולהתמרמר במר נפשו על חייו דהיינו על חיות האלקות שבתוכו וכו'. (תורה אור לרש"י מלאדי זיע"א)

וימדרו את חייהם וכו' (א, יד) הנגינה הוא קדמא ואולא ע"פ דרשת חז"ל שקושי השעבוד קיצר את השעבוד במצרים בקץ שנה וזהו קדמא ואולא קדם וקיצר הגלות, רמז נוסף שקדמא ואולא עולים למספר ק"ץ. (חכם צבי)

ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים (א, כא) פרש"י בתי כהונה ולויה ומלכות שקרוין בתים. וצ"ב אין תזכור לבתים לתורה גם שבאמת יצאו מהן משה ובצלאל שהיו גדולים בתורה ובחכמה. במקרא בתהלים (קלה) אומר בית ישראל ברכו את ה' בית אהרן ברכו את ה' בית הלוי ברכו את ה' ואילו יראי ה' ברכו את ה' ולא נאמר בית יראי ה', אלא שבית מסמל משהו נצחי שיש לה המשך כמו ירושה ולהם שייך הלשון ויעש להם בתים. משא"כ תורה ויראת שמים אינו עובר בירושה אלא שחובת כל אחד להתקין עצמו ללמוד תורה שאינה ירושה.

(ילקוט לקח טוב)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש זיע"א י"ק א' דחול"ה סוכות קט"ה ה'כ"א ל'צ"ס ע"א.

ולשם כך האדם מוכרח לחיות תמיד בבחינה של "חיל ורעדה יאחזון". לא לשכוח אף לנשימה קלה שהוא בסכנה הכי גדולה שלא ישכח את מציאות הגולם שלו. ובכל פעולה שהוא עושה עליו לחיות בפחד גדול שלא יפסק ממנו הפחד מזה שהוא בסכנה והוא תלוי ברחמים, (שזה היתה העבודה של אותם יהודים שהגיעו למצב הזה, שעל ידם היה הפירסום שבאור העולם יש מציאות שהיא החיות של כל העולם וכל אור העולם מלא ממנה כמו שנאמר "מלא כל הארץ כבודו"). וכל פעולה שיוצאת מתחת ידו עליו לעשות אותה עם התעוררות של השלימות של הסיבה, ליזכור ולהכיר שיש כח נעלם שהוא מפעיל את כל המפעל, והפעולה שלו היא רק סיבה לפעול את הנפעל הזה. ללא הסיבה הזו לא היה יכול להיות אצלו כל פעולה.

וכל זה יהיה ע"י הבחירה. דהיינו שהאדם יחזור לתבנית גולם. באם האדם אינו חוזר לתבנית גולם הוא לא חי עם סיבות, ואין לו את השלימות של טמיר ונעלם, ואז הוא נהיה מציאות בעיני עצמו, והוא בבחינה של "בחנני ונסני". וזה שורש כל החורבנות מאז שהבריאה נבראה ושהאדם הגיע לבחינה של "חציו לכם". למרות שהוא מוכרח להיות "חציו לכם", כי רק מזה מגיע הבחינה של "חציו לה", אבל המטרה היא שיגיע מזה ל"חציו לה". אך לדאבוננו מאז שניתנה הבחירה באדם, כל הדורות חיים בכזו בחינה שרק מדברים מציאות הקדושה שהיא סיבת כל הסיבות, אבל לא חיים עם סיבת כל הסיבות בבחינה של תבנית גולם.

במשך הדורות היו נשמות שעבדו על עצמם בבחינה של תבנית גולם. כי אנו רואים שיש

אפשרות לחיות בעולם עם מציאות הקדושה, בלעדיהם לא היה לנו קיום. מוכרח מזה שהיו כאלו נשמות שהפקירו את עצמם, וחיו בסכנה הכי גדולה - הם נתנו את כל עצמותם - עד שהגיעו לבחינה של תבנית גולם. בזכותם יש לנו קיום בכל הגלויות. כי אור העולם דחוס בקליפות לאין מספר כחול הים, והצדיקים הללו עוטפים אותנו בכעין ענני כבוד, ובכל רגע מכניסים באור העולם זכויות בכדי שיהיה לנו קיום. הם בבחינת סגורים כנגד הקטגוריה הקשה שיש בעולם. בכל נשימה יש קטגוריה נוראה. והם מקבלים את כל אבני הבליסטראות של הקטגוריה וכל העולם נהיה סגוריה, ומאותו אור שהם מכניסים בעולם אנו חיים. אבל הם גם דורשים מאתנו, שכמו שהם היו ג"כ במדריגה שלנו ובעקשנות חזקה הם ניצחו עד שהגיעו לשלימות הבחינה של טמיר ונעלם, והגיעו לבחינה של טמיר ונעלם בבחינת אנוש, ו"נחנו מה", בבחינת "מה אני בורא אף אתה בורא". הם תובעים מאתנו את אותה בחינה, שגם אנו נגיע לאותו מצב כמו שהם. ואז כל הקטרוגים שמרחפים באור העולם יתחסלו. הם יהיו אבודים. ואולם רק על ידי ביטול של תבנית גולם נוכל להגיע לבחינה של צדיק אמת.

אבל זה דבר מאד קשה, שאדם יעשה פעולה ולא יהיה לו שום חלק בה. שיהיה בטל ומבוטל כעפרא דארעא, "ונפשי כעפר לכל תהיה", זה רעיון מאד קשה. לכן הגלות כל כך ארוכה. ולכן יש מחלוקת בעולם, וזה שיש לו את הבחינה הזו מוכרח להתחבא בגלל שהבריות אינם מסוגלים לסבול את הריח שלו. באם הם יסבלו את הריח שלו אזי כל העולם יהיה במציאות הזו, בתבנית

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

גולם, וממילא יתבטל המסך המבדיל בינינו ובין הצדיק אמת, שהוא בבחינת בורא, בבחינת עפר ואפר, ורק בזכותו יש לנו אחיזה נגד כל הקטגוריה. וכאשר יגיעו הכל לשלימות כמו הצדיק, כל הרשעה כולה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ, ונתחיל לחיות באותה בבחינה כמו הצדיק אמת. ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ובשביל העבודה הזו צריך להיות מקושר ל"חציו לה" ללא הרף עין. אין הרף עין שהוא לא צריך את ההתקשרות הזו. אין זאת אומרת שכל אחד צריך להיות כל הרף עין בכזו התקשרות, כי לא כ"כ בקלות מגיעים לזה. זו עבודה של עשרות שנים. וזה תפקיד קשה מאד להתפשט מהמציאות של עצמו לגמרי ולחיות במציאות של ביטול גמור והתקשרות בבחינת תבנית גולם. אלא מה, העבודה הזו נועדה לכל אדם בעולם שעוברת אצלו נשימה כזו. זה יכול להיות פעם ביום, או פעם בשבוע, או פעם בחודש, אבל באותה נשימה שיחיה עם זה. וכאשר הוא חי עם זה נהיה אצלו ביטול כמו צדיק אמת, והוא מקבל את ההתקשרות של הצדיק אמת. וכל הניצוצות שלו שנדחו חוזרים בחזרה להתלכד, והצדיק אמת משתעשע אתם בנשימה הזו. וזה עושה רושם בכסא הכבוד. מזה נהיה בחינת רגל רביעי - מלכות בית דוד. אמנם באותה נשימה כאשר מגיעה הבחינה הזו זה לא יכול להיות רק עם נסיון. ועל כן האדם צריך לעבוד על עצמו שכל הזמן יהיה מונח בפחד ולא יאבד את היסוד שלו. כי בזמן שהוא מגיע לכזה מין נסיון והוא צריך להגיע לבחינה הזו

של צדיק אמת, הרבש"ע שולח לו בכל נשימה כל מיני סיבות שיחזקו אותו שלא ישבר מזה, ותמיד יהיה בהתעוררות שרוצים ממנו משהו, ולא יגיע לבחינה של "רשעים מלאים חרטות". כי זה שמדמה בנפשו שמה שהוא פגם הוא לא ישוב לכך עוד, הוא שוכח שהוא תולעת ולא איש, והוא שוכח שהוא חרפת אדם ובזוי עם, הוא רק זוכר שהוא מציאות, ויש לו כח, ומחר לא יעשה את הדבר הרע הזה. כל זה מכיון שאינו זוכר את המציאות שלו שהוא תבנית גולם.

לכן צריך האדם לעבוד לא לשכוח את מציאותו. ולדעת כי גם כאשר הוא בא לידי נסיון - תמיד יהיה בו איזה התעוררות להכיר את היסוד שלו. כי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, ואת הנסיון הוא נותן לו לפי הלבוש שלו. ואז אפילו עם נפל, ואיך שנפל, הוא מבחין מהו היסוד שלו. למרות שבזמן הנסיון יש מאבק בין הקליפה ובין הקדושה, והקליפה רוצה להביא אותו לידי יאוש, ולהביא אותו לבחינת "רשעים מלאים חרטה", אבל תמיד תמיד יש באדם רושם של יסוד האין, וכאשר הוא לא מנסה להצטדק ולתרץ את עצמו אז נשאר בו הרושם. והרושם הזה ישאר בו הלאה עד שיגיע לידי נסיון שכל הניצוצות שלו צריכים להתלכד, והוא צריך לעמוד בו כמו שהצדיק אמת עומד בנסיון בכל נשימה. באם אין לו את הנסיון הוא נמצא בצרה גדולה, כי הרבש"ע מפסיד כאן, כי כל התענוג שלו הוא מהצדיק אמת שעומד בנסיון. ומה שאנו מבקשים "אל תביאני לידי נסיון" זה רק בכדי שלא יהיה מצב של "שטף מים רבים אליו לא יגיעו".

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי (ב, א) האדם ההולך בדרך האמת והישר נדמה לו לאפלה וחושך בעיני עצמו. וזה רצונו יתב"ש מה שהוא אפל בעיני עצמו. וזה פירוש הכתוב וילך איש מבית לוי שנדמה לו שהולך מהדבקות אבל האמת ויקח את בת לוי שזה רצונו יתברך כדי להוליכו אל היחוד והדבקות האמיתי ובהירות הנכון.

ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו (ב, ד) איתא במשנה (פסח ח) במידה שאדם מודד מודדים לו. ובגמרא נאמר מרים המתונה למשה שעה אחת לפיכך נתעכבו לה ישראל שבעה ימים במדבר. מכאן שלא המעשה מגדיל את האדם אלא האדם בהתנהגותו מגדיל את המעשה. (רבי חיים שמואלביץ זצ"ל)

וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו (ב, כג) פרש"י נצטרע והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם. וקשה למה לא נאמר ויאנחו מצרת שחיטת התינוקות. אלא בני ישראל הגם שהיתה העבודה קשה בכל זאת כל זמן שזכו לגדל את ילדיהם ולשמוח בחברתם היתה בכך הקלה מקושי השעבוד, וכן אמרו ז"ל ואת עמלנו אלו הבנים, אך אחרי שנצטרע מלך מצרים והתחיל לשחוט תינוקות אז העבודה עצמה נהיתה קשה עליהם שבעתיים לכך נאמר ויאנחו - מן העבודה. (רבי שמואל דוד וולקין)

ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה... (ג, ב) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים. במסכת ברכות דף ז הובא כאשר אמר משה רבנו ע"ה הודיעני נא את דרכך אמר הקב"ה כשרציתי בסנה לא רצית, עכשיו שרצית לא רציתי ע"כ. מכאן מוסר גדול והכוונה לחיים כשניתנה לך הזדמנות ואינו מנצלה עלול להפסיד, וד"ל. (רבי שמואל רוזובסקי)

מי אנכי כי אלך אל פרעה ויאמר כי אהיה עמך וכו' (ג, יא) ענוותנותו הגדולה של משה הרתיע אותו מהיות המביא את הגאולה לעם ישראל. אמר לו הקב"ה אדרבה כי אהיה עמך, כלומר דוקא משום ענוותנותך אני מבקש לשלוח אותך ואהיה עמך.

ותקח צפורה צור ותכרת את ערלת בנה (ד, כה) ממעשה צפורה ששמרה על קור רוח להתבונן מה מבקשים פה ומיד מתקנת את החטא ועי"כ הצילה את בעלה מן המות. כך מחייבת שלות נפש אף במאורעות קשים עד כדי כך שהקינה הופכת לשירה כדוגמת דוד המלך חיבר שירה בעת בריחתו מפני איש המבקש לרוצחו וד"ל. (רבי יוסף ליב נבדיק)

וארא אל אברהם וכו' (א, י) איתא במדרש א"ל הקב"ה למשה חבל על דאבדין שהרהרת אחר מדותי. עכת"ד - וקשה מה הקובלנא על משה במה שונה צעקת משה אחר חטא העגל. אכן לא מצינו שהתרעם הקב"ה על עצם הצעקה אלא על הלשון למה הרעותה לעם הזה. שמשמעו כאילו עשה הקב"ה רעה לישראל. א"ל הקב"ה האבות הבינו כי כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד אף אם נראה לכאורה התגברות מדת הדין. ואף היא ממדת הרחמים.

ולקחתי אתם לי לעם וכו' וידעתם כי אני ה' אלקיכם וכו' (י, י) וצ"ב הרי כבר מוזכר לעיל לכן אמור לבני ישראל אני ה', אלא שבפעם הראשון עדין לא הוזכר ולקחתי אתכם לי לעם, הרי שההכרה אני ה' שונה לגמרי אם כבר מזכירים את מתן תורה.

ואני אקשה את לב פרעה וכו' (א, י) הכבדת הלב של פרעה אינו כדי למנוע ממנו הבחירה אדרבה הכבדת הלב כדי להעמיד את פרעה ועבדיו בכח הסבל כדי שיוכל לעמוד בבחירה... (רבי איצלה מוולווין)

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

פ.קס: 02 - 5829688 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

